

HELSE MØRE OG ROMSDAL HF
Postboks 1600

6026 ÅLESUND

Saksbehandler: Odd-Børre Pedersen
Telefon direkte: +47 95055646
Vår dato: 11.04.2025
Vår referanse: 23/10167-15

Deres dato: 20.12.2024
Deres referanse: O.H. Grønset

Hjelset helikopterplass, akutt sykehuset Nordmøre og Romsdal – Vedtak om teknisk- og operativ godkjenning, og dispensasjon for operasjoner med AW101 og S-92A

Mottaker

Helse Møre og Romsdal HF, organisasjonsnummer 997 005 562.

Innledning

Luftfartstilsynet viser til søknad fra Helse Møre og Romsdal HF datert 20. desember 2025, hvor det søkes om førstegangs teknisk- og operativ godkjenning av Hjelset helikopterplass, akutt sykehuset Nordmøre og Romsdal, samt søknad om dispensasjon for operasjoner med AW101 og S-92A.

For å drive helikopterplassen trengs det også konsesjon etter luftfartsloven §§ 7-5 flg. Konsesjonen gjelder i hovedsak andre tema enn den tekniske og operative godkjenningen, som er hjemlet i luftfartsloven § 7-11.

Bakgrunn

Luftfartstilsynet har mottatt søknad om førstegangs teknisk- og operativ godkjenning, samt søknad om dispensasjon fra Møre og Romsdal HF med bakgrunn i at flere norske sykehus ikke er godkjent for operasjoner med Forsvarets nye redningshelikopter, AW101. Justis- og beredskapsdepartementet har derfor igangsatt et NAW SARH prosjekt (Norwegian All Weather Search And Rescue Helicopter) med berørte helseregioner og foretak for å få dette på plass.

Regelverk

Luftfartstilsynet har med bakgrunn i vår kjennskap til helikopterplassen og gjennom tilsyn av helikopterplassen den 9. april 2025, vurdert helikopterplassen opp mot:

- forskrift 16. april 2004 nr. 629 om utforming av små helikopterplasser, BSL E 3-6
- forskrift 27. juni 2003 nr. 935 om bakketjeneste ved flyplasser, BSL E 4-1
- forskrift 27. april 2004 nr. 670 om plasstjeneste, BSL E 4-2
- forskrift 26. august 2004 nr. 1245 om elektrotjeneste, BSL E 4-3
- forskrift 12. mai 2006 nr. 545 om brann- og redningstjeneste, BSL E 4-4

Luftfartstilsynets vurdering

Luftfartstilsynet har gjennomgått alle vedlegg fremsendt i søknaden om førstegangs teknisk- og operativ godkjenning, og søknad om dispensasjon for operasjoner med AW101 og S-92A.

Det vil før åpning av akuttsykehuset den 23. april 2025 bli gjennomført en verifiseringslanding med AW101 på Hjelset helikopterplass, akuttsykehuset Nordmøre og Romsdal.

Etter verifiseringslandingen, vil 330-skvadronen utarbeide en «rapport» hvor det vil fremgå en oversikt over eventuelle tiltak som vil/bør gjennomføres.

Det er utført et godt stykke arbeid av helseforetaket i form av allerede planlagte og gjennomførte korrektive tiltak og at disse er i samsvar med hva Forsvaret har beskrevet i sin liste over prioriterte helikopterplasser.

Luftfartstilsynet vurderer at det er gjort et godt analysearbeid, og Luftfartstilsynet vurderer derfor at det ikke er behov for å ta inn særskilte vilkår for godkjenningen om sikring av trafikanter og omgivelsene for øvrig mot motorvind, men forbeholder seg retten til å fastsette slike vilkår senere dersom det viser seg at tiltakene som er planlagt ikke er tilstrekkelig effektive.

Utforming

Luftfartstilsynet har i tillegg vurdert følgende:

Størrelse FATO/TLOF

Krav til minimum størrelse på settings- og løfteområdet (FATO/TLOF) er beskrevet i BSL E 3-6 § 7 andre ledd. Forskriften regulerer utforming av små helikopterplasser.

Utformingen og oppmerking av Hjelset helikopterplass, akuttsykehuset Nordmøre og Romsdal er utført etter 1,25 x D-verdi og størrelsen på FATO/TLOF er 28,8 meter.

Det er i informasjonsfolder til eiere av helikopterlandingsplasser (utgitt av Justis- og beredskapsdepartementet) beskrevet følgende om utforming av landingsplasser:

For SAR Queen anbefales følgende for landingsplass:

- FATO er minst 23 meter med bærende struktur på hele FATO-området.
- Et hinderfritt sikkerhetsområde på ytterligere 23 meter skal gå utenfor FATO-området.
- Markering av landingspunkt (aiming circle) merkes på landingsplassen.
- Infrastrukturen som eventuelt bygges rundt landingsplassen trenger ikke å ha bærende struktur, men må bygges av fast materiale og være lett synlig både dag og natt.
- Det må tas hensyn til sikkerhetsområde for rotorvind.

AW101 har en D-verdi på 22,8 meter og siden merkingen er utført etter 1,25 x D-verdi, må det på dette punktet gis dispensasjon fra kravet om dimensjoner på landings- og startområde, dette etter BSL E 3-6 § 33 jf. § 34. Dispensasjon forutsetter i utgangspunktet at det stilles vilkår om kompenserende tiltak som sikrer et sikkerhetsnivå som om fysisk utbedring var foretatt (dvs. som om størrelsen var 1,5 x D-verdi).

D-verdi for Hjelset helikopterplass, akuttssykehuset Nordmøre og Romsdal settes til 22,8 meter.

Merking av landings- og startområde

Merking av Hjelset helikopterplass, akuttssykehuset Nordmøre og Romsdal, er utført etter 1,25 x D-verdi og ikke etter dimensjonene til AW101 som er 22,8 meter. Oppmerket FATO/TLOF har en diameter på 28,8 meter. Merkingen er således ikke utført etter forskriftskrav eller D-verdi på 22,8 meter.

Siden kravet til merking ikke er i samsvar med forskriftskravet må det på dette punktet gis dispensasjon etter BSL E 3-6 § 33 jf. § 34. Dispensasjon forutsetter i utgangspunktet at det stilles vilkår om kompenserende tiltak som sikrer et sikkerhetsnivå som om fysisk utbedring var foretatt. I medhold av § 34 andre ledd kan krav om kompensasjon likevel unnlates hvis helikopterplassens utforming etter en konkret vurdering antas å gi tilfredsstillende sikkerhet uten at slike tiltak fastsettes.

På bakgrunn av søknad med utfyllende vedlegg, vår kjennskap til helikopterplassen og ettersending av dokumentasjon, finner Luftfartstilsynet at Helse Møre og Romsdal HF kan gis førstegangs teknisk- og operativ godkjenning for drift av Hjelset helikopterplass, akuttssykehuset Nordmøre og Romsdal, og dispensasjon for operasjoner med AW101 og S-92A. Helseforetaket skal forsikre seg om at operatører av helikopter med en D-verdi på 22,8 meter, og som får tillatelse av helseforetaket til å benytte Tromsø helikopterplass, Universitetssykehuset, utfører en egen risikoanalyse rundt flyoperative forhold ved bruk av helikopterplassen.

Krav til brann- og redningskategori

Luftfartstilsynet har fått opplyst at AW101 opereres her til lands med bare 6 seter for besetningen, men helikoptertypen er godkjent for opptil 25 passasjerer. Siden sertifiseringen av helikoptertypen er avgjørende, utløser landing med AW101 da krav om brann- og redningstjeneste for en stor helikopterplass.

I BSL E 4-4 § 8 fjerde ledd, heter det at for «store helikopterplasser» skal det dimensjoneres en brann- og redningstjeneste i samsvar med en spesifikk brann- og redningskategori.

Tabell 2 til § 8 viser oversikt over brann- og redningskategorier basert på helikoptertypens totale lengde inklusive rotor (D-verdi). Forsvarets redningshelikopter AW101 har D-verdi mellom 15-24 meter og er iht. BSL E 4-4 § 8 Tabell 2 definert i brann- og redningskategori H2. Helikopterplasser som skal kunne håndtere disse helikoptrene skal dermed dimensjonere slukkeutstyr iht. BSL E 4-4 § 10 om Slokkemidler. Forskriftens § 10 (1) stiller krav om både primær- (skum) og sekundærslokkemidler (pulver). Forskriftens § 10 Tabell 5 angir minimum mengde slokkemidler for de enkelte brann- og redningskategorier.

Luftfartstilsynet ønsker også å presisere forskriftens § 11 andre ledd hvorpå det stilles krav til innsatstid for helikopterplasser:

(2) Innsatstiden på en stor helikopterplass, under normale værforhold og slik at det kan påføres slokkemidler med minst 50% av tømmekapasiteten i henhold til tabell 5, skal ikke overstige 120 sekunder. Innsatstiden til resten av slokkemidlene skal sikre kontinuerlig påføring av slokkemidler og skal ikke være mer enn 60 sekunder etter at slokkingen startet.

BSL E 4-4 beskriver i veiledning del 2 pkt. 7.2 en akseptabel minstestandard for helikopterplasser som ikke defineres som «stor helikopterplass» i forskriften. Dette er en minstestandard som er beregnet for helikopterplasser som er godkjent for trafikk med mindre helikoptertyper (færre en 10 passasjer seter).

Slik minstestandard er ikke beskrevet i internasjonale standarder, men er en særnorsk regel. Veiledningen er retningsgivende, og angir minimum mengde slokkemiddel for innledende slokking av drivstoffbrann i aktuelle helikopter.

Helseforetaket tilbyr brann- redningstjeneste ihht tabell 2 definert i brann- og redningskategori H2.

Vedtak

I medhold av lov av 11. juni 1993 nr. 101 om luftfart, § 7-11, gis Helse Møre og Romsdal HF førstegangs teknisk- og operativ godkjenning for drift av Hjelset helikopterplass, akuttsykehuset Nordmøre og Romsdal, samt dispensasjon for operasjoner med AW101 og S-92A, med følgende vilkår:

- Med hjemmel i forskrift om utforming av små helikopterplasser, FOR 2004-04-16 nr. 629, BSL E 3-6, § 33 jf. § 34 gis det dispensasjon fra forskriftens § 7 ift. størrelse på FATO/TLOF.
 - Kompenserende tiltak – Kunngjøring av D-verdi i driftshåndbok.
- Med hjemmel i forskrift om utforming av små helikopterplasser, FOR 2004-04-16 nr. 629, BSL E 3-6, § 33 jf. § 34 gis det dispensasjon fra forskriftens kapittel 4 ift. merking.
 - Kompenserende tiltak – Merking kunngjøres i driftshåndbok.
- Helseforetaket skal forsikre seg om at operatører av helikopter med en D-verdi på 22,8 meter, og som får tillatelse av helseforetaket til å bruke Hjelset helikopterplass, akuttsykehuset Nordmøre og Romsdal, skal utføre en egen risikoanalyse rundt operative forhold ved bruk av helikopterplassen. Helseforetaket skal overvåke tiltak som sikrer myke trafikanter og omgivelsene for øvrig mot motorvind, og Luftfartstilsynet kan senere fastsette egne vilkår for godkjenningen hvis tiltakene viser seg ikke å være effektive.
- Funn i forbindelse med tilsynet den 9. april 2025 skal utbedres og lukkes i henhold til plan for tiltak.

Godkjenningssertifikat med tilhørende vilkår vil bli ettersendt ved en senere anledning.

Gebyr

Luftfartstilsynets kostnader forbundet med behandling av søknad om førstegangs teknisk- og operativ godkjenning er gebyrpliktig. Gebyr ilegges med hjemmel i forskrift av 20. januar 2025 nr. 87, om gebyr til Luftfartstilsynet mv. § 57 d) 3). For denne godkjenningen utgjør gebyret kr 47.700.-. Faktura blir sendt i egen ekspedisjon.

Klageadgang

Dere kan klage på dette vedtaket til Samferdselsdepartementet. En klage må sendes til Luftfartstilsynet innen 3 uker fra dere mottok vedtaket. Dere kan lese mer om klageadgangen her: <https://luftfartstilsynet.no/om-oss/saksbehandling/> Dere kan også ta kontakt med Luftfartstilsynet for å få mer informasjon om klageadgangen.

Med vennlig hilsen

Finn Owen Meling
Seksjonssjef flyplass
flyplasseksjonen

Odd-Børre Pedersen
Seniorinspektør flyplass

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever derfor ikke signatur.